

Lieksan kaupungin lausunto Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen, Siun Soten, palvelustrategialuonnoksesta ja palveluverkkoskenaarioista

Kaupunginhallitus 17.04.2023 § 146

Valmistelija

Hallintojohtaja

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen (Siun sote) tulevaisuuslautakunta pyytää lausuntoa palvelustrategialuonnoksesta ja palveluverkkoskenaarioista. Lausuntopyyntö on lähetetty Lieksan kaupungille ja muille sidosryhmille 13.4.2023 ja vastausaikaa on 2.5.2023 saakka.

Palvelustrategiassa määritetään sosiaali- ja terveystalouden järjestämisen tavoitteet ja reunaehdot. Palveluverkkosuunnitelmassa määritellään, missä ja millä tavalla sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut tuotetaan Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella. Palveluverkkosuunnitelmaa varten on laadittu erilaisia vaihtoehtoisia malleja siitä, millainen sosiaali- ja terveysasemien verkosto toteuttaisi hyvinvointialueen strategian tavoitteita palvelujen saatavuudesta, saavutettavuudesta ja oikea-aikaisuudesta, henkilöstön riittävydestä ja kustannusvaikuttavuudesta.

Hyvinvointialueen aluevaltuusto päättää palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman hyväksymisestä kesäkuussa 2023. Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman luonnokset ovat luettavissa Siun soten verkkosivuilla <https://www.siunsote.fi/palvelustrategia>. Lausuntokierros on kaikille avoin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus käy evästyskeskustelun lausunnon sisällöstä ja valtuuttaa kaupunginjohtajan antamaan lausunnon keskustelun pohjalta.

Keskustelun jälkeen kaupunginjohtaja muutti päätösehdotustaan.

Muutettu päätösehdotus

Kaupunginhallitus

- päättää pyytää hyvinvointialueelta lisää aikaa lausunnon antamiseen 9.5.2023 asti ja
- kiinnittää huomiota hyvään hallintomenettelyyn asian käsittelyssä ja perustelee lisää aikesitystään asianosaisen tosiasiallisella mahdollisuudella tulla kuulluksi asiassa.

Päätös

Kaupunginhallitus

- päätti pyytää hyvinvointialueelta lisää aikaa lausunnon antamiseen 9.5.2023 asti ja
- kiinnittää huomiota hyvään hallintomenettelyyn asian käsittelyssä ja perustelee lisää aikesitystään asianosaisen tosiasiallisella mahdollisuudella tulla kuulluksi asiassa.

Merkittiin, että Tarja Kärkkäinen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen tulevaisuuslautakunnan jäsenenä, Reijo Kortelainen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluehallituksen varajäsenenä ja Matti Taponen Pohjois-

Karjalan hyvinvointialueen aluehallituksen 1. varapuheenjohtajana ilmoittivat olevansa esteellisiä ja poistuivat kokoushuoneesta asian käsittelyn ajaksi. Maija Riikonen toimi pöytäkirjantarkastajana tämän pykälän kohdalla.

Lisätietoja

Hallintojohtaja Sari Leinonen, p. 040 1044 005,
sähköposti sari.leinonen(at)lieksa.fi

Kaupunginhallitus 08.05.2023 § 170
303/00.04.00/2023

Valmistelija

Kaupunginjohtaja

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen (Siun sote) tulevaisuuslautakunta on päättänyt 26.4.2023 kokouksessaan lausuntoajan jatkamisesta 16.5.2023 saakka.

Lieksan kaupungin lausunto:

Yleistä

Lieksan kaupunki kiittää Pohjois-Karjalan hyvinvointialuetta lausuntoajan jatkamisesta ja mahdollisuudesta antaa lausunto palvelustrategialuonnoksesta ja palveluverkkoskenaarioista. Lieksan kaupungin vammaisneuvosto on kokouksessaan 3.5. antanut oman lausuntonsa vammaispalveluihin liittyen. Lausunnon sisältö on huomioitu Lieksan kaupungin lausunnossa.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia 2023-2038 on kunnianhimoinen ja tavoitteellinen suunnitelma sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen palveluiden laadukkaaksi järjestämiseksi ja tuottamiseksi Pohjois-Karjalassa. Palvelustrategian ja siihen liittyvien palveluverkkoskenaarioiden tausta-aineistona on käytetty monipuolista ja laajaa tilastoaineistoa, jonka pohjalta nykyistä palvelutarvetta ja palvelutarpeen muutosta tulevaisuudessa on arvioitu. Käytettävissä olevien resurssien osalta suunnitelmassa on tarkasteltu realistisesti henkilöstön määrää ja sen mahdollista kehitystä. Taloudellisten resurssien rajallisuuteen ja siitä seuraaviin toiminnan tehostamisen vaateisiin on kiinnitetty aineistossa hyvin huomiota. Tulevaisuuden mahdollisuuksista digitalisaation merkitys nousee suunnitelmassa perustellusti esiin.

Palvelustrategialuonnoksen päätavoitteet ovat hyviä ja kannatettavia. Palveluja tarvitsevan ihmisen ja hänen palvelukokemuksensa nostaminen tarkastelun ytimeen on ainoa toimiva tapa lähestyä sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämistä ja tuottamista. Palveluiden saatavuuden parantaminen ja palveluihin pääsemisen nopeutuminen sekä yhteydenpidon helpottuminen ovat keskeisiä asiakaskokemukseen vaikuttavia tekijöitä, joita on hyvä hyvinvointialueen toiminnassa kehittää. Palveluiden vaikuttavuuden näkökulmasta palveluiden oikea-aikaisuus ja asiakkaan palvelutarpeen kokonaisvaltainen hoitaminen tuottavat parhaan asiakaskokemuksen ja vaikuttavuuden sekä pitkällä aikavälillä myös parhaimman kustannusvaikuttavuuden. Perusterveydenhuollon hyvä saavutettavuus ja vahva resurssointi sekä toimiva integraatio erikoissairaanhoidon on erityisen tärkeää kustannusvaikuttavuuden ja

laadukkaan asiakaskokemuksen toteutumisessa. Sosiaalipalveluista erityistä huomiota on kiinnitettävä ikäihmisten palveluiden sekä mielenterveys- ja päihdepalveluiden toimivaan integroitumiseen perusterveydenhuoltoon. Liikkuvien palveluiden kehittäminen on kannatettava linjaus.

Digitaalisuuden mahdollisuudet palveluiden kehittämisessä ja saavutettavuuden parantamisessa on palvelustrategialuonnoksessa tuotu monipuolisesti esiin. Kokonaisarkkitehtuurin kehittämiseen liittyvät panostukset vaikuttavat tulevaisuuden näkökulmasta kannatettavilta. Henkilöstön mukaan ottaminen digitaalisten palveluiden järjestelmien sekä käyttöön ottamisen suunnittelussa ja päättämisessä on sitoutumisen ja henkilöstön työtyytyväisyyden kannalta tärkeää, koska asiakkaiden lisäksi henkilöstö käyttää järjestelmiä jatkuvasti. Henkilöstön työtyytyväisyyden huomioiminen palveluprosessin kehittämisessä ja digitaalisten palveluiden käyttöön ottamisessa on tärkeää myös siksi, että työntekijät sitoutuvat Pohjois-Karjalan hyvinvointialueeseen työnantajana tilanteessa, jossa henkilöstön saatavuus ja pysyvyys on hyvinvointialueen tulevaisuuden kannalta keskeinen kriittinen menestystekijä.

Pohjoiskarjalaisten digitaalisia palveluita käyttävien ihmisten kannalta on tärkeää huomata, että palveluiden käyttämiselle on olemassa riittävä tuki kaikkialla hyvinvointialueella. Koska kaikkialla harvaan asutuilla alueilla ei ole tarvittavia tietoteknisiä yhteyksiä, on digitaalisten palveluiden käyttämiselle oltava olemassa myös asiointipisteitä, joissa asiakkaat voivat käyttää digitaalisia palveluita. Digitaalisiin palveluihin nojaavan palvelutuotannon kehittämisessä on otettava huomioon Pohjois-Karjalan alueen eriytynyt väestörakenne, jossa valmiudet ja mahdollisuudet esimerkiksi Joensuun seudulla digitaalisten palveluiden käyttöön ovat paremmat kuin harvaan asutuilla ikärakenteeltaan ja sosioekonomiselta asemaltaan heikommassa asemassa olevilla alueilla. Digitaalisten palvelujen käytön kehittämisen näkökulmasta on myös merkityksellistä, että fyysisten lähipalveluiden saavutettavuus on Joensuun seudulla parempi kuin harvaan asutuissa reunakunnissa. Suurimman vaikuttavuuden saamisen kannalta voisi olla tarkoituksenmukaista panostaa tämän takia erityisen paljon digitaalisten palveluiden käyttämisen tukeen ja asiointipisteisiin harvaan asutuissa reunakunnissa.

Kuntien kanssa tehtävän yhteistyön kannalta palvelustrategialuonnoksessa tehtävä sopimus ja siinä sovittava tehtäväjako on kannatettava ajatus. Samoin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä otettava palvelukonsepti. Palvelukonseptin ja siihen liittyvät yhdyspinnat kannattaisi käydä yhteisesti läpi kuntien kanssa. Erityisen tärkeää on kiinnittää huomiota perhepalveluiden kokonaisuuteen, jossa oppilas- ja opiskelijahuolto, ennalta ehkäisevät ja korjaavat perhepalvelut tulisi saada mahdollisimman tehokkaasti yhdistettyä kuntien tarjoamiin varhaiskasvatuksen, opetuksen ja vapaa-ajanpalveluihin. Kunnat ovat alueellaan keskeisiä turvallisuusviranomaisia. Kuntien tulee pystyä hoitamaan tehtävänsä ja turvata asukkaiden hyvinvointi ulkoisen tai sisäisen toimintaympäristön häiriöistä, uhkista ja riskeistä huolimatta. Kokonaisturvallisuutta hallitaan muun muassa varautumissuunnittelun sekä paikallisen turvallisuussuunnittelun avulla. Tätä suunnittelua hyvinvointialue ja erityisesti pelastustoimi tukee. Ottaen huomioon kuntien keskeisen roolin alueellaan sen asukkaiden turvallisuudesta huolehtimisessa on hyvinvointialueen palvelustrategiassa kiinnitetty liian vähän huomiota sosiaali- ja terveydenhuollon varautumisen yhteensovittamiseen kuntien valmiussuunnittelun kanssa.

Palvelustrategian ja palveluverkkoskenaarioiden tarkka arvioiminen olisi edellyttänyt valittujen linjausten vaikutusarvioinnin. Sitä ei strategian tausta-aineistossa ollut käytettävissä. Asian jatkovalmistelussa olisi kiinnitettävä huomiota ja tehtävä arviointeja myös toimenpiteiden vaikutuksista ennen päätösten tekemistä.

Lieksan kaupungin alueella järjestettävät palvelut

Lieksan kaupunki pitää kannatettavana linjausta, jossa Lieksassa on laajan palvelun sosiaali- ja terveysasema. Ottaen huomioon lieksalaisten palvelutarpeen ja ikärakenteen sekä pitkät etäisyydet laajan palvelun sosiaali- ja terveysaseman sijaitseminen Lieksassa on ainoa perusteltavissa oleva vaihtoehto. Laajan palvelun sosiaali- ja terveysaseman toimivuuden kannalta Lieksan kaupunki pitää tärkeänä, että asemalla on perusterveydenhuollossa ylilääkäri. Fyysisten ja toimivien tilojen lisäksi lääkäreiden saatavuuden edistämiseksi asemalla työskentelevällä ylilääkärillä on merkittävä rooli. Röntgenkuvaus, kuvantamisen mahdollisuudet sekä laboratoriopalvelut osana sosiaali- ja terveysasemaa mahdollistavat laadukkaat asiakaslähtöiset palvelut. Terveyskeskuksen vuodeosaston koon on oltava suhteessa asiakastarpeeseen riittävän suuri, Lieksassa vähintään 25 paikkaa. Ottaen huomioon pitkät etäisyydet Lieksasta Joensuuhun on ilta- ja viikonloppuvastaanoton jatkuminen perusteltua ja pyrittävä kaupungissa turvaamaan myös tulevaisuudessa.

Palveluskenaarioihin liittyen Lieksan kaupunki haluaa kiinnittää huomiota Kolin ja siihen liittyvän Ahmovaaran alueen kehitykseen. Kolin kylälle on parin viime vuoden aikana alkanut kehittyä uutta matkailuun perustuvaa liiketoimintaa ja siihen liittyviä merkittäviä investointeja sekä matkailumajoittumiseen että asumiseen. Alueella vieraillevien matkailijoiden määrä ja viipymä on huomattavasti lisääntynyt ja tulee tulevaisuudessa lisääntymään edelleen. Jos Kolin ja Ahmovaaran alueen kehitys toteutuu Kolin matkailuvisio 2050 mukaisesti, kasvaa alueen palvelutarve merkittävästi nykyiseen tilanteeseen verrattuna. Erityisesti tarve tulee koskemaan terveystarpeita ja ensihoitoa, pelastustoimia ja perhepalveluja. Palveluverkkoskenaariossa tulisi ottaa huomioon alueen mahdollinen kehitys ja miettiä liikkuvien palveluiden lisäksi muita palvelutuotantoon liittyviä toteutusvaihtoehtoja Kolin kylän ja Ahmovaaran kylän alueilla.

Lieksan kaupunki pitää tärkeänä, että palvelustrategiassa tullaan turvaamaan ikäihmisten ja vammaisten mahdollisuus asua kotipaikkakunnallaan ja saada sieltä riittävät sekä tarkoituksenmukaiset palvelut. Ikäihmisten palveluasumisen tarve Lieksassa on tilastojen mukaan hieman kasvava. Osa ikäihmisten palveluasumisesta käytettävistä kiinteistöistä on elinkaarensa loppupuolella ja jäävät lähivuosina pois käytöstä. Tilanne vammaisten palveluasumisen ja päivätoiminnan suhteen on samankaltainen. Vammaisten kuten ikääntyneidenkin osalta on huolehdittava siitä, että sosiaali- ja terveystarpeita tarvitsevat lieksalaiset saavat asua kotipaikkakunnallaan lähellä omaisiaan ja tarvitsemiaan tukiverkostoja. Lieksan kaupunki on halukas omalta osaltaan edistämään muun muassa tarvittavien investointien toteuttamista tavoitteeseen pääsemiseksi. Vammaisten palveluissa kuljetus- ja avustajapalvelujen oikein suunnattu ja riittävä käyttö on ennalta ehkäisevänä palveluna tarkoituksenmukaista turvata asiakkaiden toimintakyvyn säilyttämiseksi. Vammaisten elämänlaadun ylläpitämisen lisäksi oikein kohdennetulla resurssilla ehkäistään

kohderyhmän ohjautuminen raskaampiin ja kalliimpiin asumisen palveluihin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa esityslistan tekstin mukaisen lausunnon Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen, Siun Soten, palvelustrategialuonnoksesta ja palveluverkkoskenaarioista.

Esittelijä

vs. kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa esityslistan tekstin mukaisen lausunnon Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen, Siun Soten, palvelustrategialuonnoksesta ja palveluverkkoskenaarioista.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa esityslistan tekstin mukaisen lausunnon Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen, Siun Soten, palvelustrategialuonnoksesta ja palveluverkkoskenaarioista.

Merkittiin, että Tarja Kärkkäinen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen tulevaisuuslautakunnan jäsenenä, Reijo Kortelainen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluehallituksen varajäsenenä ja Matti Taponen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluehallituksen 1. varapuheenjohtajana ilmoittivat olevansa esteellisiä ja poistuivat kokoushuoneesta asian käsittelyn ajaksi.

Lisätietoja

Kaupunginjohtaja Jarkko Määttänen, p. 040 1044 001,
sähköposti jarkko.maattanen(at)lieksa.fi